

УДК 7.012:655.54(045)

Шемчук А. В.

здобувачка ОПІ “Графічний дизайн”

першого (бакалаврського) рівня освіти

Київський національний університет технологій та дизайну

Ільницька Л. В.

кандидатка філософських наук, доцент

викладач на кафедрі графічного дизайну

Київський національний університет технологій та дизайну

МІНІМАЛІЗМ У ДИЗАЙНІ КНИГИ: ЕСТЕТИКА ТИШІ ТА ПРОСТОРУ

Анотація. Дослідження присвячене вивченню впливу мінімалізму як художнього напрямку на сучасний дизайн книги. Розглянуто історичні та філософські засади мінімалізму, його естетичні принципи й особливості застосування у візуальній мові книжкових видань. Окреслено тенденції, що формують нову культуру сприйняття друкованої продукції.

Ключові слова: мінімалізм, дизайн книги, візуальна культура, композиція, естетика простоти.

Вступ. Мінімалізм у книжковому дизайні сьогодні виступає не просто стилем, а засобом мислення – візуальною мовою, що прагне до ясності, чистоти й сенсової точності. Книга, оформлена в мінімалістичному стилі, перестає бути лише носієм тексту – вона перетворюється на гармонійний об’єкт, де форма підтримує зміст. Такий підхід став відповіддю на перевантаженість інформаційного простору, коли увага читача потребує відпочинку й концентрації.

Історичні та філософські основи. Мінімалізм як напрям виник у 1960-х роках у США, коли митці на кшталт Дональда Джадда, Дена Флавіна та Карла Андре закликали до простоти форми та нейтральності вираження [1]. Архітектор Людвіг Міс ван дер Роє сформулював ключовий принцип “менше означає більше” [3, с. 33], який став основою не лише архітектурного мислення, а й сучасного дизайну. Філософія мінімалізму ґрунтується на ідеї усвідомленого сприйняття, де кожен елемент має значення, а порожній простір сприймається як частина композиції [2, с. 29–30].

Естетика книги в межах мінімалістичного підходу. У книжковому дизайні мінімалізм проявляється через стриману кольорову палітру, виважені пропорції, чисті типографічні рішення та продумане використання білого простору. Обкладинка мінімалістичної книги зазвичай має один візуальний акцент – символ, слово чи текстуру, що передає суть видання. Такий підхід

дозволяє зосередитися на головному – змісті та враженні, яке книга залишає після прочитання [4, с. 40–42].

Дизайнери часто використовують один шрифт або його обмежену варіацію, мінімізують кольори й деталі, створюючи враження рівноваги та порядку. У цьому проявляється не холодність, а спроба дати глядачу простір для інтерпретації, подібно до того, як тиша підкреслює звучання музики.

Мінімалізм у сучасному мистецтві. У ХХІ столітті книжковий мінімалізм тісно переплітається з цифровими технологіями. В електронних і друкованих виданнях простежується прагнення до лаконічних форм і прозорих композицій, які не відволікають від змісту. Візуальні студії по всьому світу розробляють серії обкладинок, де єдиним об’єднувальним елементом є типографіка та пропорції. У поєднанні з екологічними матеріалами та натуральними фактурами мінімалізм формує нову культуру візуального сприйняття книги [2, с. 117–118].

Значення та актуальність. Мінімалістичний підхід у дизайні книги сьогодні має не лише естетичну, а й етичну складову. Він відповідає тенденціям усвідомленого споживання, коли візуальна мова не кричить, а говорить спокійно та впевнено. У сучасному світі, переповненому візуальним шумом, така книга стає “островом тиші” – предметом, до якого хочеться повернутися, щоб відчувати баланс і зосередженість [2, с. 131–132; 4, с. 121–122].

Висновки. Мінімалізм у дизайні книги демонструє, що простота не означає обмежене вираження, а, навпаки, відкриває шлях до глибшого сприйняття змісту. Він змінює спосіб, у який ми дивимося на друковане видання – не як на набір сторінок, а як на витвір візуальної культури. Поєднуючи точність, ясність і гармонію, мінімалізм формує нову естетику сучасної книги [3, с. 35; 4, с. 122].

Список літератури

1. Judd D. Specific Objects. Arts Yearbook 8, 1965 p. 6-10 с.
2. Meyer J. “Minimalism: Art and Polemics in the Sixties”. Yale University Press, 2001 p. 350–400 с.
3. Міс ван дер Рое Л. “Архітектура та дизайн”. Київ: Основи, 2010 р. 230-232 с.
4. Ожегов В. “Естетика мінімалізму: історія і сучасність”. Харків: Ранок, 2018 р. 150–180 с.